

Učiteljski Tovariš

Stanovsko politiško glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačujejo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 5112.

Ob petletnem jubileju pevskega zbora UJU.

Pesem je odmev srca! Je glas vesele — pa tudi užaloščene duše! Je mehka roka, ki nam briše v tugi solze, nam pomirja bolna srca — veselo vrisa s srečnimi — navdušuje nas ob slovesnih prilikah, daje nam v težkih trenutkih poguma. — (Iz poverjenikovega govora na matineji).

S petletnico obstoja Pevskega zbora UJU praznuje njegov pevovodja g. profesor Srečko Kumar desetletnico svojega javnega glasbenega in dirigentskega delovanja. On je osnoval pred petimi leti naš pevski zbor, ga izveščal in mu v tako kratkem času pripomogel do tako lepih uspehov.

Prvotno je bil učiteljski pevski zbor pod okriljem Društva učiteljev glasbe, a se je po združitvi vsega učiteljstva v enotno organizacijo priključil ljubljanskemu poverjeništvu UJU in se pričel šele s pomočjo vsega učiteljstva prav lepo razvijati in danes ob petletnici njegovega obstoja sme gledati vse jugoslovensko učiteljstvo s ponosom na ta svoj zbor, ki mu ni pridobil renomeja samo v mejah lastne domovine, marveč je ponesel s pesmijo njegovo ime tudi v tujino — med brate Čehoslovake, ki so bili s svojimi učiteljskimi pevskimi zbori idejni predhodniki našega zbora.

Pet let delovanja je le kratka doba, vendar si je znal naš pevski zbor pod strokovnim vodstvom svojega dirigenta zavojevati v tako kratkem času mesto v prvih vrstah pevskega zbora Jugoslavije. Da je temu res tako, pričajo neštete strokovne kritike, ki poudarjajo, da je zbor na pravi poti in si bo lahko priboril, če bo v tej smeri nadaljeval s svojim delom, mesto najboljšega pevskega zbora naše ožje domovine.

Pa tudi bilanca, ki jo izkazuje zbor o svojem delovanju, je najlepše pričevalo članov zbora in njihovih vodje. Dasi je zbor pretrpel nekaj malih notranjih »križic«, vendar je krepko nadaljeval svoje jasno začrtano delo. Nastopal je že v vseh večjih krajih Dravske banovine in bil navdušeno sprejet in pozdravljen v Zagrebu, turneja po Češkoslovaški pa je »kronala« trudapolno delo z najlepšim uspehom.

Kako agilno je delovanje zbora lahko posnamemo iz dejstva, da beleži zbor tekom zadnjega leta 19 javnih nastopov, in sicer 13 koncertov, 4 matinee, 1 radio-koncert in sodelovanje pri proslavi Masarykove 80letnice v Ljubljani.

Zbor si je nadel tudi težko nalogo, izvajanje modernih skladb naših najboljših jugoslovenskih komponistov. Mnogi so ob tem dejstvu zmajevali z glavo in prorokovali zboru zelo kratko življenje, poudarjajoč, da so naša ušesa navajena na lepe, harmonične in melodijozne pesmi in si zaradi

tega zbor ne bo mogel uglasiti poti do srca koncertne publike. Pa so se zopet pojavili med kritiki zagovorniki takega udejstvovanja učiteljskega pevskega zbora in čedalje bolj se kaže, da so imeli prav. — Le spoznati je treba novejšo glasbo in kaj kmalu se uvidi kako lepa je. Laik, ki posluša moderno pesem prvič, mu najbrže ne bo ugažala, drugič se mu bo dozdevala lepša, a tretjič bo zanj že povsem navdušen. Ko bodo vsi, ki danes še ne morejo ali pa nečejo razumeti zbora, preživeli te tri stopnje, bodo imeli o zboru povsem drugačno mnenje nego ga imajo, odnosno so ga imeli do sedaj.

Pa še v nečem drugem obstoja naša težka naloga zbora, ki si jo je pa prostovoljno nadel, v skladbah samih, ki so zelo težke in zahtevajo izveščanih in sigurnih pevcev. In ravno v izvajanju skoro izključno takih skladb je zbor pokazal, da je kos zadani si nalogi in da mu je s tem zasigurne obstoj, marveč tudi napredek do končnega cilja, ki bo dosežen tedaj, ko bo prišel na višino zbora čeških učiteljev.

Pred seboj pa ima zbor mnogo dela in truda, ako se hoče dvigati in doseči tudi

A. KOPRIVA:

Slovenska šolska Matica in „Popotnik“.

(Klic tovarišem v premislek.)

Res, da je denarna stiska vsepovsod in ista posebno učiteljstvu jemlje s svojimi posledicami ono notranjo uravnoteženost, ki je za osredotočenje njegovih sil pri vzgoji in pouku najbolj potrebna, ker je naš poklic v prvi vrsti poklic srca in vesti.

Toda ravno zato je zelo čudno, da n. pr. kljub zgornjemu dejstvu dajemo svoje sile v veliki večini tja, kjer ni neposredno naš delokrog in ne gre dobiček neposredno v našo duševno korist.

Gotovo, da smo poleg šolskega dela tudi javni delavci. Izobraževanje naroda nam je geslo. Ne glede na naše sodelovanje pri raznih gospodarskih, človekoljubnih in izobraževalnih društvih, zadrugah in ustanovah, pomislimo samo, koliko je učiteljev (ic), ki sodelujejo kot poverjeniki in člani pri raznih književnih družbah! Nove slične družbe rastejo, nove liste izdajajo in reklame zanje dežujejo vsiljivo ali nevsiljivo tudi nad učiteljstvo.

Poleg tega pa najbrž tudi ni učiteljice ali učitelja, ki bi ne bil naročen na to ali ono strokovno, znanstveno ali literarno slovensko ali drugo inozemsko publikacijo. Tozadevna statistika, ki so si jo omislila nekatera društva, bi bila res zanimiva. Pokazala bi, da je naše hrepenenje po samostojnih izdajah, po izpolnitvi samega sebe, po pravilni usmerjenosti in duševni osamosvojitvi v veliki večini našega stanu močnejše nego naše gmotno stanje, ki nam povečini ne dovoljuje niti zadostne pažnje na naše

višek, ki si ga je postavil kot končni smoter. — Prva etapa tega dela in prvi nastop v šestem letu svojega obstoja bo letos v Beogradu o priliki desetletnice obstoja UJU. — Kongres UJU bo privabil letos v Beograd gotovo večje število učiteljstva, nego ga je bilo lani v Zagrebu, kajti desetletnica obstoja našega združenja mora biti proslavljena na dostojen način. In ob tej slavnostni priliki bo mogel naš zbor pokazati zastopnikom vsega jugoslovenskega učiteljstva, kakor tudi beograjskemu občinstvu, da je s svojo pesmijo dostojno proslavil ime in sloves jugoslovenskega učiteljstva doma in v tujini, oni pa, ki so slišali zbor že lansko leto v Zagrebu, naj pa presodijo, ali je zbor tekom enega leta kaj pridobil, ali se je glasbeno spopolnil in ali napreduje. Ni dvoma, da bode soglasna sodba ta, da se bliža zbor z vidno naglico svojemu cilju.

Kakor je ponesel zbor čeških učiteljev slavo svoje domovine in svojega stanu daleč po svetu, tako naj proslavi v bodoče naš zbor Jugoslavijo in jugoslovensko učiteljstvo daleč izven mej svoje domovine in naj postane zbor svetovnega slovesa; to mu želimo ob 5letnici njegovega obstoja. —ž.

fizično zdravje in oskrbe za naše najeleментарnejše potrebe. Toda — kako dolgo bo telo še to koprnenje in — ali že ne ugaša pod zadušljivo težo materialnih razmer?

Kljub temu pa naš idealizem ni povsod pravilno usmerjen.

Ako prečitamo letošnji apel Slov. Šolske Maticе, ki mora skoroda moledovati med učiteljstvom, kateremu so njene publikacije v prvi vrsti v korist in čast, ako vemo, da je zaradi naše nemarnosti in starnosti naše nezavednosti morala odpasti celo izdaja važne vzgojne knjige, moramo skoroda pritrditi Diesterwegu, ki pravi: »Največji sovražnik učiteljstva je učitelj sam.«

Nek poverjenik mi je rekel, da to nezanimanje za SSM ni nič čudnega, ko doživš, da te mlad učitelj vpraša, kaj je to Slov. Šol. Matica. Žal, da je tudi nam za naše lastne edicije treba reklam, kakor jih dobivamo za druge književne družbe.

Za nekako samo posebi umevno zadevo smatramo, da damo »tista dva kovača« za to ali ono družbo ali onih »par dinarčkov« tedensko za listič; kadar pa nas opozori poverjenik, da plačamo članarino SSM pa premišljujemo in se obotavljamo.

Če bi bilo v nas nekaj več stanovske zavdnosti tam, kjer je na pravem mestu in gre za našo resnično korist, bi moralo biti naše geslo: Obogatimo v prvi vrsti našo strokovno knjižnico z lastnimi slovenskimi in drugimi jugoslovenskimi strokovnimi knji-

gami in revijami, kajti le s pomnožitvijo stročnikov se morejo strokovni listi i. dr. edicije izboljšati in slediti dostojni višini svetovnih pedagoških revij, oziroma publikacij.

Toda omalovaževanje samega sebe je že od nekdaj naš narodni greh, zato pa smo — ne le mi v našem vprašanju — ampak sploh Slovenci — tako malo važen faktor v malone vseh večjih vprašanjih doma in drugod.

Naša stanovska zavednost pa bi morala segati tako daleč, da bi bili zmožni reči: Rajši kako drugo publikacijo manj, pa podprimo naše lastne strokovne izdaje, tudi če bi moralo biti nekaj kovačev več. Pa — tako daleč še bržčas nismo, kakor še v marsičem nismo zrel, da pokažemo strnjeno in praktično solidarnost za našo in pravično reč.

Tako bi še spomnil na »Popotnika«. Kar sem zasledoval v poročilih in noticah o »Popotnikovi« zadevi, povsod so samo izrekli svoj »prav« ali »ne prav« temu ali onemu činitelju pri izdaji tega lista.

Nikdar pa nisem bral besede, ki bi se energično potegnila za »Popotnika«, za našo strokovno revijo kot tako, ki jo učiteljstvo plačuje in zato zahteva, da izide redno, kakor plačuje in prejema redno vsako drugo tu ali inozemsko revijo ali časopis. Ako je list v rokah naše organizacije, ako plačuje list povečini učiteljstvo, ni rečeno, da bi se zaradi internih nesporazumljenj pri odgovornih činiteljih za izdajo lista moral isti zapozneti kar za več mesecev. Hitro reklamiramo, če ne prejmemo kak dan dnevnega časopisa, za našo lastno strokovno revijo pa nimamo besede. Znamenje, da nimamo nobenega stanovskega čuta, nikakega resnega interesa za znanstveno strokovno izobraževanje, tratimo čas in sile za neko osebo »čast« in »nečast« posameznikov ali stanu, oziroma organizacije pedagoško-znanstveni vidiki in problemi in njihove resitve pa stopajo pri vsem tem daleč v ozadje.

To ni prav, to nas diskreditira in je znamenje, da niso bila neopravičena razna nesoglasja na društvenih zborovanjih, sejah širjega sosveta in pokrajinskih skupščinah glede »Popotnika«.

Da bi se izognili tem nesoglasjem, ki škodujejo ugledu znanstvenega, pedagoškega lista, kakoršen bi naj bil »Popotnik« in s tem nam vsem, ki moramo stati v pedagoških vprašanjih visoko nad vsemi nižjimi interesi, bi bilo morda za povzdigo lista bolje, da se združijo s Slov. Šolsko Matico, ki bi izdajala knjige in list, kakor je to običajno pri nekaterih knjižnih družbah. (»Modra ptica«, Kosmos). Na ta način postane list neodvisen, se bo kot tak krepkeje razvijal, nego da ostane v rokah stanovske organizacije, ki se mora boriti bolj za materialne prilike, za stališče stanu kot takega ter z raznimi drugimi splošnimi vprašanji in se priključati razmeram, dočim hodi Slov. Šolska Matica svojo lastno pot znanstvenega raziskovanja vseh današnjih socialno-vzgojnih problemov.

LISTEK.

Koncert in matineja pevskega zbora UJU.

Kolikor sem se uveril v razgovoru z ljudmi tako v Ljubljani kakor tudi na deželi, sem izvedel v svoje največje zadovoljstvo, da je spremljal češkoslovaško pot našega pevskega zbora neverjetno velik odstotek publike. Do potankosti so sledili ljudje našemu pohodu, soglasna sodba vseh pa je bila ta, da je učiteljski pevski zbor zmagal in prodiral za mejo, doma pa si je pridobil velik krog spoštovalcev in prijateljev.

Tako glasovi iz nenašlih, neučiteljskih vrst, pa nad vse zadovoljivi!

In pri nas? V učiteljskih vrstah?

— »Zdaj bom pa rad odrinil prispevek za naše pevce, ki zaslužijo in so se izkazali vredni vse podpore! se je običajno končal razgovor s tovarišem, ko smo se menili o zmagoslavni turneji zbora, ki se je povrnil z nešteti lovori in iz bratske države.

Pa kako so razveseljeval pohvalne besede na naslov naših pevcev pri posameznih društvenih zborovanjih. Gotovo so take izjave in na teh mestih umestne, saj so jasen dokaz, da društva vestno spremljajo vse pokrete v naši organizaciji, in je prav gotovo, da je bil uspeh pevskega zbora obenem uspeh vsega učiteljskega stanu!

Kljub naštetim in še mnogim drugim pozitivnim točkam pa sem imel pred sobotnim ljubljanskim koncertom — tremo.

Da! Tremo! Jaz — nepevec; publika! Ampak, prosim, da se razumemo. Ne zaradi — zbora! — Bog me reši takih grešnih dvomov!...

Vse druge so ležali vzroki moje koncertne treme...

Prvič: V zadnjem času so si sledili v Ljubljani številni koncerti, ki so gotovo že nekoliko publiko izčrpali in jo utrudili.

Drugič: Dež, vreme! Dan, dva preje ga je lomila vremenska pratika na vse kriplje.

Tretjič: Sobota. Nikak koncertni dan za Ljubljančane, ki že pričnejo po sobotnem kosilu svoj weekend in se razgubijo na vse strani.

Sobotni koncert je bil namreč namenjen Vam, tovarišice in tovariši. Kajti se je znešel na pokrajinski skupščini glas, da je ponedeljek, običajni koncertni dan v Ljubljani, za tovariše z dežele kar najbolj odročen in neprimeren. Podoželsko učiteljstvo pa bi kljub temu rado čulo svoje tovariše na koncertnem podiju. Velik riziko je prevzel zbor na svoje rame, ko je določil soboto 10. maja za svoj koncert. Pa ga je le, samo da je ustregel želji skupščine in je dokazal svojo čuječnost napram željam iz tovariških vrst.

Kljub optimizmu nekaterih, pa sem se bal, da ne bo onih, ki so jim naši pevci prirejali večer, ob zaključku petletnice vztrajnega dela.

Mnogo Vas, ki niste tako oddaljeni od Ljubljane — ne vem zakaj niso vsa okrog Ljubljane razmeščena društva določila za ta dan svojih zborovanj? — pa so računali na Vas, ni prišlo...

— Upravičeno?

— Neupravičeno?

— Zdaj je že post festum... nikakih trpkih besed!... Zbrišimo to!... Samo zato, da ne kvarimo svečanega nastojenja.

Kajti naši fantje in dekleta so peli, kakor poje ptič: plačilo mu je edino pesem, iz srca sprožena, iz srčne potrebe zapeta... Z uspehom, so gotovo vsi zadovoljni: dirigent Srečko Kumar in njegova pevska družina, le eden je morda, ki ni zadovoljen po svojem »pevskem« poklicu: Gabe, zborov denarničar.

Drugi vem, da so vsi: Publika, kritika... — čeprav se nimam pri roki časopisnih kritik —. Ko je sprejela velika Unionova dvo-

rana, zasedena nad dobro polovico — morda celo tričetrtine — za sedanje ljubljanske koncertne prilike, oziroma neprilike naravnost sijajno! — je sprejela publika s frezatičnim aplavzom zmagovalce s češkoslovaške turneje. Ko so zaplavali v dvorani prvi zvoki Adamičeve, po češki narodni prirejenosti »Teče voda«, Masarykovo najljubšo popevko, smo uvideli vsi, da je zbor v sijajni formi. In je držal to oceno — prav za prav še celo stopnjeva je prav do konca dolgega in težkega programa, jugoslovenskih sodobnih zborovskih skladb.

Zbor je že ob prvem odmoru žel za svojo precizno, umetniško popolno izvedbo »ovenčane« pohvale. Na odru so se zvrstile deputacije, ki so prišle čestitat pevcem za 5letno pridno in požrtvovalno, z lepimi uspehi kronano delo, pevovodju Srečku Kumru pa k 10letnemu udejstvu v učiteljskih pevskih zborih.

Prvi venec s krasnimi narodnimi trakovi in posvetilnim napisom stanovskih tovarišev: midva s trboveljsko tovarišico Skujlevo. Druga: dr. Švigelj, predsednik Hubadove župe, ki je povedal kratko pa jedrnat: »Učitelj!... le krepko: naprej, navzgor!« Tretja: Dore Matulj za »Ljubljanski Zvon«, nato pa še zagrebški »Mužički zavod«, kjer je dirigent Kumar ravnatelj, pa še gdč. Vedralova, gdč. Stritarjeva... itd. vse z venci in šopki in še in še... kdo bi jim vedel vsem imena.

Dvorana se je topila v navdušenju in zahvalnem priznanju...

Po koncertu, bilo je že skoro 23. ura, so se vrstili v garderobi naši glasbeni veljaki s prekipevačimi pohvalami; bodrilimi besedami, čestitkami: mojster Hubad, Zorko Prelovec, Adamičev Emil, komponist Zlatko Grgošević, vulgo »naš Grga«, ter inženjer Franjo Dugan, ki sta prišla z nekaterimi Zagrebčani nalašč na našo prireditve, potem pa še v nadaljni vrsti kritikar dr. Vurnik, pianistka profesorica Karmela Kosovelova, itd. itd., predolgo bi našteval... Vsi so prinašali slavospeve in pohvale. Eden

— n. pr. D. — je dejal: Zopet sem slišal pevski koncert, na katerem ste — peli. Drugi pa: Od hudiča (bil je naše, kranjske gore list) so tile fantje in punce fejš. Pojejo ti najtežje kanonade eno uro, dve uri, poltretjo uro — hudiča!... (ampak ta drugi hudič je bil še bolj hudičevsko poudarjen!)... pa jih ne zbije nič, čimdalje bolj so ti v formi in bolj — frišni!...

— Lep večer, poln vsežih mojstrov in, je lahko prav gotovo vsakomur žal, kdor je zamudil po lastni krivdi, da ni prišel na koncert našega zbora.

V nedeljo pa koncert za šolsko mladež: mladinska akademija. Temperamentna publika je napolnila dvorano. Izvajanje tako, kakor ga da zbor vedno. Bil je ves v rokah mojstra Srečka. Ljubljanska mladina je imela poldrugo uro resničnega umetniškega užitka. (Ob prvi priliki pa bo treba prirediti koncert za srednješolsko mladino!) Imenitno so se odrezali mladi recitatorji, ki so pred vsako zborovsko točko prednašali dotično pesem. Ob dovršenih nastopih svojih mladih tovarišev se je poslušalstvo raznemalo včasih do viharja; za primero, ko je nastopil mali, debelušni Grčarjev Titek z Morosta, ki je deklamiral narodni »Potrkan ples«, Adamičev kompozicijo. Res, tu sta se srečala deklamator in komponist kar najbolj spopolnujoče... in seveda je vžgal s svojimi preizkušeni registri tudi zbor.

Za zaključek pa tole: Ob svojem petletnem jubileju se je zbor trdo učvrstil in prečedil navznotraj. Vseh osemdeset članov je kakor trdna, pošena kranjska družina, ki jih veže le eno: ljubezen do petja... Odbor: oče (Grčar, tajnik Drago, finančnik Gabe, »prtljažnik« Rupnik in vsi drugi čestiti odborniki in odbornice skrbje kakor dobrotna mati v idealnem razmerju z dirigentom Srečkom za dobrobit svojega članstva.

Sam pevski zbor pa se da ves in da vse za ugled, za dvig našega stanu.

Hvala jim za vse doslej! Pevski zbor UJU — tako naprej! Želi

Jože Župančič iz Litije.

Kako bi se plačevala članarina za tako reformirano Slov. Šolsko Matice in ako je zgornje izvajanje možno uresničiti, je seve stvar društvenih zborovanj, skupščine itd. Mislim pač, da je vse učiteljstvo že toliko zrelo, da ne bo treba iskati kakega prisila

Številke govore...

Že na zborovanju gornjegrajskega društva v Smartnem ob Dreti dne 8. marca 1930. je bilo sklenjeno (po predlogu tovariša Kotnika), da se napravi statistika, koliko letnih izdanj, mesečnikov, tednikov in dnevnikov ima članstvo naročeno ali koliko prostovoljnega narodnega davka to učiteljstvo plačuje. — Evo statistike:

Število članov	Vrsta	Število izvodov	Skupna naročnina Din
33	Letnih izdanj	83	3340
	Mesečnikov	125	8030
	Tednikov	40	2410
	Dnevnikov	22	6360
		270	20140

Ta statistika se nanaša na 33 članov. Povprečno pride letno na enega člana 610 dinarjev.

Poročen učiteljski par ima naročeno največ, vsega 23 (izdanj). Najvišje število neporočenega pa je 17. — Najmanjše 4.

O učnem načrtu za narodne šole.

Pod tem naslovom priobčuje tov. Jov. Tebeaković v »Narodni Prosveti« naslednji članek, ki ga zaradi aktualnosti prinašamo v prevodu:

Projekt učnega načrta je zgotovljen. Mnogi so sodelovali pri tem delu, dajali so material, odredili obseg in razpored gradiva med nižjo in višjo narodno šolo. Tudi sam sem sodeloval pri izdelavi tega projekta, slučajno pri uvedbi novega učnega predmeta. To delo je bilo nekoliko težje, ker ni bilo od prej nikakega osnutka, medtem ko se je dalo pri drugih predmetih le nekaj dodati ali odvzeti, ali pa snov le nekoliko spremeniti. Vendar pa je to v primeri s prejšnjim vse novo.

Vedel sem, da bodo obdelali tudi drugi isti predmet in v istem smislu, kot pri drugih predmetih, zato sem se zavedal, da samo delno sodelujem pri tem delu in da se bo v naši prosvetni centrali vse to čistilo toliko časa, dokler se ne napiše ono, ki se imenuje učni načrt. Kakšno bo to delo, je odvisno od stališča, ki ga zavamejo oni, ki stvar urejajo in od skušenj predbeljenih pri delu v narodni šoli.

Zavedam se pa, da se pri takem delu tudi izkušeni ljudje ne morejo zediniti.

Pri tem delu je zelo težko priti na objektivno pot, ker človek zapade čisto tudi nehoti v subjektivnost, kar pa postane lahko škodljivo.

Sestaviti nov učni načrt, pomeni toliko, kot postaviti glavni temelj šoli za daljšo dobo, iz česar sledi, da se potem vzgajajo nove generacije take ali drugačne.

Nepopolen učni načrt rodi lahko razne posledice. Prosvetne delavce privede lahko v tak položaj, ki nadkriljuje njihove delovne moči, bodisi kvalitativno, ali pa po kvantiteti učne snovi in načina učnega postopka. Ravno tako se lahko zgodi, da pusti učni načrt, s svojo količino snovi, neizpolnjen velik del delovnega časa in to na škodo učencev. Nepotrebna snov v učnem načrtu se lahko paralelizira s kvaliteto snovi. Upoštevati je treba, da pride pri tem delu lahko do nepravilne razdelitve učne snovi z ozirom na starost otrok, ali pa na lokalne razmere pri pouku. Ni potrebno še posebej opozarjati na to, da lahko nastane, zaradi nedostatkov v učnem načrtu, nesporazum med učiteljem in nadzornikom. Kako važni momenti se torej lahko skrivajo v besedah »Učni načrt«!

Uvidevni učitelji in vsi funkcionarji, ki jih učni načrt neposredno tangira, se instinktivno plašijo in sprašujejo o njegovi vse-

nega sredstva za točno plačevanje publikacij Slov. Šolske Matice in lista ter bo vsakemu samo po sebi umevna zadeva, da podpre najprej svoje lastne ustanove, ker le v praktični solidarnosti v vprašanih visokega cilja je znak naše zrelosti.

Kakor se iz tega vidi, žrtvuje učiteljstvo našega okraja precejšnjo vsoto za razna letna izdanja, revije in časopise.

Ne smemo pa pozabiti, da tukaj niso vštete druge knjige, ki si jih vsak učitelj in učiteljica ob raznih prilikah nabavi. Uveren sem, da se ne motim, če računam (mimimalno vzeto), da izda povprečno vsak učitelj še 250 Din za te knjige. — Torej izda teh 33 članov še posebej za knjige 8250 Din. Sedaj pa še pomislite, koliko plačujemo različne članarine. Samo šesteti je treba! In koliko opravlja učiteljstvo funkcije, ki so zvezane s stroški, funkcij, ki so plačane, učitelj po zakonu itak ne sme opravljati.

V Dravski banovini je sedaj približno 2900 članov UJU in če izda vsak približno to vsoto samo za revije, časnike itd. — druge knjige niti ne štejem — potem plača samo učiteljstvo Dravske banovine 1.769.000 Din prostovoljnega narodnega davka.

Vprašanje je sedaj, ali ne zasluži to učiteljstvo, vsled gornjih dejstev, večjega udeleževanja pri izboljšanju gmotnega položaja? — Oglasite se še s statistiko iz drugih učiteljskih društev. Le tedaj, ko bomo lahko s številkami dokazali, koliko in kaj delamo, smemo upati, da dosežemo naše upravičene želje.

Za gornjegrajsko učit. društvo: Kotnik, t. č. predsednik.

bini, ker ga ne poznajo. In ko ga bodo spoznali, se bodo ustrašili, kajti katera glava bo mogla razumeti njegovo celotno vsebino z ozirom na čas, na katerega je razdeljen, na otroško starost in z ozirom na vsebino celokupne snovi. Ta učni načrt je treba sestavljati z veliko previdnostjo in s še večjo previdnostjo ga je treba uvesti v šole, ako se ne želi, da se ga bo moralo vsako leto krpiti.

Celotnega sedanjega učnega načrta ne poznam, marveč govorim le načelno in tako bi govoril o njem tudi tedaj, če bi izdeloval vsega sam, ker zaradi poznanja stvari same, ne bi mogel verovati v tem pogledu svoji dovršenosti, kajti to delo je zelo komplicirano. Vsakdo pa, ki to veruje, greši.

V drugih naprednih državah se, posebno v prosveti, celo manjše spremembe učnih načrtov, zakonov ali idejnih osnutkov preizkušajo daljši ali krajši čas, po celih srezih, na poskusnih šolah ali razredih, pod posebnimi pogoji, in šele potem se jih uvede v prakso. Učni načrt za celo državo pa bi v prvi vrsti zahteval preizkušnjo.

Moje mišljenje je:

Ta učni načrt naj se ne uvaja takoj v vse šole v državi. Snov učnega načrta naj bi se razdelila po svojih oddelkih, po vrsti šol, razredov in po splošnih geografskih razmerah in naj se potem dodeli odgovarjajočim šolah v raznih krajih države tako, kot je zamišljal zakonodajalec pri sestavljanju učnega načrta, n. pr. načrt za planinske šole naj se da planinskim, industrijskim krajem, odgovarjajočim načrt, za gospodarsko in kmetijsko močnejše kraje svoj načrt, nižjim njihov, a višjim njihov načrt itd.

Za to preizkušnjo naj bi se vzele šole v raznih krajih domovine. Učiteljev naj bi se pa nikakor ne izbiralo, marveč se vzame one, ki so v dotičnih šolah. Nadzornik bi moral nanje posebno paziti, da vestno izrabljajo delovni čas, da delajo po njegovih navodilih in da z nadzornikom spremljajo glavni tok pouka in vodijo dnevnik in zapisujejo druge potrebne podatke. Zato bi pa kot eksperimentatorji za to leto ne dobili nobene ocene.

Poznavajoč nujnost učnega načrta, ne smem misliti na dveletno preizkušnjo, mogla bi se pa vsaj po enem letu znatno razširiti, vsekakor pa bi že enoletna preizkušnja mogla pokazati neprecenljive podatke o vrednosti učnega načrta. Za ta predlog ni treba donarjati, pač pa samo malo dobre volje, malo dela in oprema dotičnih šol z važnejšimi učili.

Delo UJU Poverjeništvu Ljubljana in „Učiteljskega tovariša“ za čimboljši šolski zakon.

(Članki in razprave o šolskem zakonu objavljeni v „Učiteljskem tovarišu“.)

(Dalje.)

1921.:

Kmetijski nadaljevalni tečaj. »Učit. Tov.« št. 1., z dne 6. I., str. 2.

Gospodinjiski in vzgojeslovni tečaj in njih potreba. »Učit. Tov.« št. 2., z dne 13. I., str. 1.

Rad na novim prosv. zakonima. (Glavni Prosv. svet). »Učit. Tov.« št. 3., z dne 20. I., str. 3.

Šolski člen v ustavi naše države. »Učit. Tov.« št. 9., z dne 3. III., str. 2.

Ustava in šolstvo (dosega popolne edinstva). »Učit. Tov.« št. 10., z dne 28. IV., str. 1.

Načelna vprašanja za zakon o narodnih šolah (objava iz »Narodne Prosvete«), ki naj jih uvažuje glav. prosv. svet pri izdelavi projekta šol. zakona. »Učit. Tov.« št. 28. IV., str. 2.

Delo UJU za moderen šolski zakon (poročilo na I. drž. skupščini 9. XI. 1921.). »Učit. Tov.« št. 47., z dne 17. XI., str. 1.

Poročilo odseka o načrtu šol. zakona (poročilo na I. drž. skupščini 9. XI. 1921.). »Učit. Tov.« št. 48., z dne 24. XI., str. 2.

Na katerih temeljih bi morala biti izvedena šol. reforma po novem šolskem zakonu. (Temeljna načela šol. reforme. Demokracija šolske uprave in samouprava šolstva. Učiteljske zbornice. Temeljna načela za ureditev gmotnega stanja učiteljstva. Stremljenja moderne šolske zakonodaje. Reforma učiteljske izobrazbe. Ustava in šolski zakon.) Primerjaj: Reforma šolstva »Učit. Tov.« št. 18. iz l. 1918. »Učit. Tov.« št. 53., z dne 29. XII., str. 1.

IV. Načrt zakona v narodnih šolah. (Izdelal g. VI. Radojevič, načelnik odd. za osn. šolstvo v min. prosvete in član prosv. sveta za izdelavo osnovnošolskega zakona). »Učit. Tov.« št. 53., z dne 29. XII., priloga.

1922.:

Učiteljstvu, ki bo delalo na izpremembi Radojevičevega načrta šolskega zakona. »Učit. Tov.« št. 2., z dne 12. I., str. 2.

Ustanavljanje in organizacija kmetijskih nadaljevalnih šol. — Rohrman. (Ustanavljanje — načrt — pravilnik). »Učit. Tov.« št. 7., z dne 16. II., priloga.

Naše narodno prosvetno delo — vzgoja mladine v pošolski dobi. »Učit. Tov.« št. 8., z dne 23. II., str. 3.

Ločitev šolske uprave od politične, ali samouprava šolstva. »Učit. Tov.« št. 11., z dne 16. III., str. 1.

Enotni in okvirni šolski zakon (razprava) za vse šolstvo. P. Flere. »Učit. Tov.« št. 17., z dne 27. IV., str. 1.

Enotni in okvirni šolski zakon (razprava) za vse šolstvo. P. Flere. »Učit. Tov.« št. 19., z dne 11. V., str. 1.

Ernst Hackel za reformo šolstva. »Učit. Tov.« št. 22., z dne 1. VI., str. 1.

Splošne vesti.

— Naročilnice za »Naš rod« prihajajo po pošti večkrat nefrankirane. Opozarjamo vse one, ki pošiljajo take naročilnice, da mora plačati uprava za vsako tako naročilnico globo, kar povzroča upravi nepotrebne, a občutne izdatke. Prosimo vse poverjenike, da prilpejijo na vsako naročilnico znamko in prihranijo s tem upravi nepotrebne stroške.

— Učiteljska ekskurzija. Da bi zadostili namenu naše Internacionale učiteljske federacije, ki stremi za medsebojnim spoznavanjem in zbliznavanjem učiteljstva raznih držav, je sklenil izvršni odbor UJU prirediti ekskurzijo iz Beograda čez Sofijo v Carigrad in čez Rumunijo nazaj v Beograd. Ekskurzija naj bi se izvršila koncem meseca junija in bi trajala 10 do 12 dni. — Izvršni odbor je ukinil vse potrebno, da se dobi od drž. zav. skozi katere bodo ekskurzisti potovali, vse potrebne vozne olajšave. Ravno tako je ukinil vse potrebno glede cenih prenočišč in cene prehrane. Učiteljstvo iz Bolgarije in Rumunije je odgovorilo, da z veseljem pričakuje naše izletnike. — Zaradi lažjega kretanja je omejeno število izletnikov na 50. Kdor bi se hotel udeležiti ekskurzije, naj javi to izvršnemu odboru UJU v Beogradu. Dački dom, Kralja Milutina ul. br. 66. — Celotni stroški za ekskurzijo bodo znašali približno 2000 Din. — Prijave za potovanje mora imeti izvršni odbor v rokah najkasneje do 5. junija. Natančnejša navodila in dan odhoda bo objavljeno pozneje. S prijavo mora vsakdo poslati tudi 200 Din za ekskurzijski fond in kot garancijo da se s'gummo udeležiti potovanja.

— Vse tovariše in tovarišice ponovno nujno prosimo, podpišite in pošljite v najkrajšem času »Pristopnice« za Učiteljsko gospodarsko poslovalnico. Kjer se nimate pristopnic, naprošamo šolske upravitelje, naj iste naročijo po dopisnici pri Učiteljski gospodarski poslovalnici v Mariboru.

— Šolska vodstva pozor! Letošnji ljubljanski jubilejni velesejem se bo vršil od 29. maja do 9. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša Uprava ljubljanskega velesejma, da naj svoje majske izlete uredi tako, da si bo mladina v zvezi z izletom lahko ogledala tudi velesejem. Na velesejmu bo zbrano vse kar zamore zanimati tudi mladino in dvigati njen narodni ponos. Kajti večina razstavljenih predmetov je ustvarila slovenska roka in slovenski um. Razlaga pod vodstvom strokovnega učiteljstva bo mladini v največjo korist. Za učence vseh šol velja znižana vstopnina po 3 Din, spremljujoče učiteljstvo je vstopnine prosto.

— »Naš rod«. Ekspedicijska lista se je tokrat vsled tehničnih ovir za nekaj dni zakasnila, kar naj vzamejo poverjeniki na znanje, vendar se je sedaj že pričelo z ekspedicijsko in oni, ki lista še niso prejeli, ga prejmejo v najkrajšem času.

— Učiteljsko pevsko društvo »Marinković« iz Beograda je priredilo 10. in 11. maja dva koncerta, in sicer enega v Jagodini in drugega v Mladenovcu. — Ista dva dni je priredil učiteljski pevski zbor UJU v Ljubljani koncert in matinejo za šolsko mladino.

— Narodni praznik. Ministrstvo prosvete je aprobiralo s odlokom S. N. br. 717 od dne 10. januarja 1930. pesmarico »Narodni praznik« — 28 eno- do štiriglasnih mladinskih zborov in deklaracij patriotične vsebine — in jo uvrstilo v seznam pesmi, ki se edino smejo izvajati pri proslavah narodnih in državnih praznikov. Dobi se v zalogi šolskih knjig Dravske banovine in v vseh knjigarnah v Ljubljani.

Stališče k zadnjemu načrtu šol. zakona. (Poročal P. Flere na seji širjega sosveta 19. VI.). »Učit. Tov.« št. 27., z dne 6. VII., str. 1.

Trgovsko-obrtno in kmet. šolstvo. »Učit. Tov.« št. 28., z dne 13. VII., str. 2.

Trgovsko-obrtno in kmet. šolstvo. (Rohrman) obvezno od 14. leta dalje. »Učit. Tov.« št. 33., 17. VIII., str. 3.

Trgovsko-obrtno in kmet. šolstvo. »Učit. Tov.« št. 36., z dne 17. VIII.

Trgovsko-obrtno in kmet. šolstvo. »Učit. Tov.« št. 39.

Poglavje o prosvetnem delu (reforme šolstva). »Učit. Tov.« št. 35., z dne 31. VIII., str. 1.

Delo za šol. zakon (poročilo na II. drž. skupščini v Sarajevu 20. IX. 1922.). »Učit. Tov.« št. 39., z dne 28. IX., str. 1.

Izjava g. ministra prosvete in stališče k zakonu o narodnih šolah. »Učit. Tov.« št. 41., z dne 12. X., str. 3.

Načrt zakona o mešč. šolah. (VI. Radojevič). »Učit. Tov.« št. 49., z dne 8. XII., str. 1.

Spomemica ministrstva prosvete (nujni sprejem šol. zakona). (28. XI. 1922. Izvršni odbor UJU). »Učit. Tov.« št. 51., z dne 21. XII., str. 2.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠICEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno.

En gros.

En detail.

— † Bradaška Jože, učitelj v Trzišču je umrl v nedeljo 11. maja. Podlegel je za hrbtni boleznii, ki mnogo mori ravno med učiteljskim stanom. — Rojen je bil v Soči na Primorskem. Njegovo prvo učiteljsko mesto je bilo v Novakih na Cerkljanskem. V Jugoslaviji je služboval v Krškem in Trzišču. Smrt ga je dohitela pri Dev. Mar. v Polju, kjer je bil na bolezenskem dopustu. Komaj 38 let star je podlegel, dasi bi mogel v teh letih ustvarjati še mnogo, mnogo. — Bodi mu zemljica lahka! Preostalih naše sožalje.

— Konstituiranje odbora Zveze državnih namestencev. V četrtek dne 8. maja 1930., ob 8. uri zvečer se je vršila prva seja novoizvoljenega odbora »Zveze« v društvenih lokalih. Izvoljeni so bili za načelnika g. Makso Lileg, višji davčni upravitelj v pok. in častni odbornik Zveze, za I. podnačelnika g. Andrej Skuli, oblastni šolski nadzornik, drugo mesto podnačelnika je ostalo rezervirano; za tajnika g. Joža Bekš, višji davčni kontrolor, za njegovega namestnika g. Anton Fakin, ravnatelj meščanske šole, za blagajnika g. Ignacij Rus, sreski tajnik in za njegovega namestnika g. Fran Petrovič, vodja zemljiške knjige. — Načelstveni odsek sestavljajo po soglasnem sklepu odboroze seje: načelnik, obo podnačelnika tajnik, blagajnik in urednik Zvezinega glasila.

— Knjige Slov. Šolske Matice za Maribor — okolico se nahajajo pri g. šolskem slugi deške osnovne šole v Razlagovi ulici v Mariboru. — Podgornik Filip, poverjenik.

— Mednarodnost jubilejnega velesejma v Ljubljani, ki se bo vršil od 29. maja do 9. junija najlepše dokazuje pregled razstavljalcev. Najraznovrstnejše blago po tovarniških cenah razstavi na prostoru od 40.000 m² skoraj 800 tovarov, od teh ena tretjina iz inozemstva, in sicer iz Anglije, Avstrije, Belgije, Brazilije, ČSR, Danske, Francije, Finske, Grčije, Holandske, Italije, Litve, Nemčije, Ogrske, Poljske, Švedske, Švice in Severne Amerike. Legitimacije, ki upravičujejo do polovčne vožnje na železnici, veljajo 30 Din in se dobe pri denarnih zavodih, zastopnikih, trgovskih organizacijah, Putniku itd. in direktno od velesejmskega urada.

— Za teritorialno razširjenje delovanja Slovenskega društva za varstvo živali. Laniško leto se je ustanovilo v Ljubljani društvo za varstvo živali. Njegovo aktivno delovanje se razteza za enkrat samo na območje ljubljanskega mesta. Izven Ljubljane pa — razen pristopa nekaterih prijateljev živali k društvu — ni bilo zaznamovati posebnega udejstvovanja. — Društvo namerava izdati še to leto obširnejši bilten, da tako nadomesti pomanjkanje lastnega glasila, a obenem stori z njim prvi važnejši korak za propagando društvenih ciljev. Tak bilten bo brezdvomno zelo dobrodošel tudi našim šolskim vodstvom, saj so baš naše osnovne

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Drogerija „ADRIA“
LJUBLJANA 1
SELENBURGOVA

Mr. Ph. S. Borčić
priporoča svojo veliko zalogo foto-aparatur in potrebnih kakor tudi kozmetične parfumerijske artikel, ki se dobijo v največji izbiri.

J. MAČEK

LJUBIJANA
v oblekah in površnikih **Aleksandrova**
najcenejši cesta št. 12.

šole v prvi vrsti pozvane, da vzgajajo našo mladino k dobremu ravnanju z živaljo. — Za dosego čim popolnejšega uspeha društvenega delovanja pa je neobhodno potrebna, da se aktivno društveno udejstvovanje prenese iz Ljubljane tudi v vse ostale kraje naše ožje domovine, zato predvidevajo društvena pravila krajevne organizacije, ki jih društveni odbor lahko ustanovi v vsakem kraju, kjer živi vsaj 10 družstvenih članov. Da bo mogla društvena uprava ta načrt izvesti in svoje delo poglobiti, obrača se na vse ljubitelje živali z vljudno prošnjo, naj pristopijo k društvu in mu pomagajo v svojem kraju nabrati še nekoliko drugih članov, da se lahko osnuje krajevna organizacija, potom katere bo društvo lahko uspešno delovalo. To prošnjo naslavljamo še posebej na naše poštreno učiteljsko, od katerega pričakujemo v tem pogledu izdatnejšega sodelovanja in pomoči. — Sporočite svoj pristop po dopisnici na naslov Slovenskega društva za varstvo živali v Ljubljani, Poljanska cesta 59, na kar vam bo društvo poslalo vsa potrebna navodila in člansko izkaznico. Članarina znaša mesečno 1 dinar, enkratna pristopnina 5 Din.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Naša gospodarska organizacija.

OBČNI ZBOR »UČITELJSKEGA ZDRAVILISKEGA DOMA« V ROGASKI SLATINI.

Dne 19. marca t. l. se je vršil v okoliški deški osnovni šoli v Celju X. redni občni zbor Učiteljskega zdraviliškega doma v Rogaski Slatini, reg. zadr. z omej. zavezo.

Ker občni zbor ob določeni 10% uri zaradi prepičlega števila došlih zadržnikov ni bil sklepčen, je otvoril načelnik zadruge tovariš Anton Gnus uro pozneje drugi občni zbor, pozdravljen navzoče ter konstatiral, da je bil zbor pravilno sklican in da je sedaj v smislu pravih sklepčen.

Nato je poročal o delovanju zadruge v preteklem poslovnem letu, ki je bilo na znotraj precej intenzivno.

Po ponovnih intervencijah se je doseglo: 1. Ugodnost za zadržnike, da plačajo tudi v glavni sezoni — od 15. junija do 31. avgusta — le polovično godbeno in zdraviliško takso. Izkazati pa se morajo pri ravnanju v svojo zadržnico.

2. Napeljava električnega voda za razsvetljavo ceste skozi gozd od Stritarjevega doma proti Učiteljskemu domu, s čimer se je izpolnila večletna želja v domu nastanjenih gostov. K stroškom v znesku 4033,50 Din so prispevali z eno tretjino ravnateljstvo zdravilišča, občina in Učiteljski dom.

3. Oproščanje zadruge od plačila družbenega davka ter takse za vloge na razne urade.

Tekom leta so pristopili k zadrugi 3 člani, izstopili pa tudi trije, tako da je ostalo število članstva neizpremenjeno, t. j. 171, ki imajo 187 vplačanih deležev.

Tekom leta sta se vršili dve skupni seji načelstva in nadzorstva. V teh sejah so se storili važni sklepi o znotranji adaptaciji in popravilu doma.

Z izvršeno prezidavo in preureditvijo se je pomnožilo število sob za goste od 9 na 12. Sobe so bile preslikane, popravljene in prepleškane okna in vrata, divani na novo prevlečeni, vse žimnice predelane itd.

Poročilo se je vzelo odobruje na znanje. Denarni promet zadruge je znašal 47.897,64 Din. Račun izgube in dobička izkazuje po odpisu vrednosti perila 15%, pohištva 10% in nepremičnin 2%, čistega dobička 537,18 Din.

Bilanca zadruge je sledeča:

Aktiva:	
Vrednost perila	9.896,45 Din
vrednost pohištva	5.707,83 „
vrednost nepremičnin	58.781,92 „
naložen denar	2.093,— „
Postna hranilnica	384,45 „
delež pri Zadrugi zvezi	50,— „
prehodni zneski	313,— „
skupaj	77.226,65 Din
Pasiiva:	
Deleži:	46.650,— Din
izposojila	17.500,— „
rezervni sklad	12.539,47 „
čisti dobiček	537,18 „
skupaj	77.226,65 Din

Glede na to, da je dosegla zadruga oproščeno od plačila taksi in družbenega davka le na podlagi tako izpremenjenih pravil, da deležev ne sme obrestovati članom načelstva in nadzorstva pa izplačevati nikakih nagrad, odpade naprej vsako obrestovanje deležev.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za marec in april 1930. Članarina: Učit. društvo za mariborski okraj 640 Din; Savinjsko učit. društvo 352 Din; J. Womer, Maribor 20 Din; Ludovik in Antonija Šljanec, Razvanje 60 Din. — Darila: Deška osnovna šola v Ljutomeru (od razlik) 175 Din; Celjsko učit. društvo 150 Din; mestna dekleška o. š. šola v Ptuj na namestu venca na grob umrlega tovariša J. Klemenčiča 120 Din; G. Jamnik, nadučitelj v pok. Sv. Lovrenc na Pohorju 100 Din; upokojeno učiteljsko v Ma-

riboru 119 Din; Josip Widmoser, Vuhred 20 Din. — Vsem darovalcem prav iskrena zahvala! — Gospodarska podjetja: Zemljevidi 10.308 Din; »Šola v nebesih« 68 Din; grb 559 Din; Almanah (1919. do 1929.) 314 Din. — M. Kožuh, blagajnik.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

— Pevski zbor UJU. V soboto 17. maja ob 18. uri se bo vršila v Učiteljski tiskarni prva seja odbora s sledečim dnevnim redom: 1. Konstituiranje odbora. 2. Obračun ljubljanskih koncertov. 3. Bodoči program. 4. Slučajnosti. — Vabim vse odbornike in namestnike, da se seje gotovo in točno udeležijo. — Drago Supančič, t. č. predsednik.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Kolonija na Velaluki. Priglasila se sprejemajo samo še do 1. junija; do tega roka morajo biti plačani vsi zneski. Nove postelje moramo naročiti 20 dni preje in za transport postelj na Velaluko je potrebno tudi najmanj 10 dni časa! 5. junija naročimo toliko postelj, kolikor bo priglasi in plačano najmanj polovica zneska (490 Din). Nekateri priglasi niso do danes razen članarine vplačali še ničesar; prosim, da to uredite v najkrajšem času. Čeke za vplačilo sem poslal vsakemu priglasiencu z obratno pošto! Vabim vse tovariše(ice), ki nameravajo letovati v naši koloniji, da hite s priglasi, ker je čas za prijave zelo kratek! — Za UFS: St. Mrovlje, glavni poverjenik, Slovenjgradec.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

prilaga svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Urjavni nameščenci dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimacij

Pokret učiteljic.

Ali je samostojno društvo učiteljic potrebno?

Nedavno je bil imenovan na neko mešano šolo za upravitelja tovariš, ki je imel razmeroma prav malo službenih let, dasi je prosila za upraviteljsko mesto tudi učiteljica, ki je imela nad 20 službenih let, a ji je bila prošnja oddita, četudi je po novem šolskem zakonu na mešanih šolah upravitelj lahko tudi učiteljica. Prosilka je že službovala na dotični šoli in če bi slučajno ne bila ženska, bi mesto gotovo dobila. Sicer se je proti temu pritožila, toda končnojavna rešitev še ni došla. Obrnila se je tudi na Društvo učiteljic, toda žal, prepozno.

Vemo, da to ni edini slučaj, ki se tiče kršenja principa enakopravnosti učiteljic. Toda ta enakopravnost je lahko tudi **uzak** njena, učiteljicam pa bo prišla v prid le tedaj, če se je bodo same zavedale. Načelo enakopravnosti se bo v praksi izvajalo šele tedaj, ko se bo vsaka učiteljica — če je momentano osebno prizadeta ali ne — zanimala za svoje dolžnosti in pravice, tako kot se zanimajo naši tovariši, ali pa še bolj, kajti moškim se a priori priznava to, kar si moramo me šele priboriti.

Vemo pa, da je današnje življenje tako urejeno, da posameznik redkokdaj uspe, pa najsibo kvaliteta njegovih sposobnosti še tako odlična. One pa, ki si iščejo osebne protekcije, moramo zavračati in obsojati. Edino prava pot do uspeha, bodisi za posameznika ali za celoto, vodi skozi močno organizacijo. Čim težja je borba za obstoj posameznika, oziroma za njegove pravice, tem kompaktnejša mora biti celota. To velja predvsem za našo skupno organizacijo, ki je nedvomno njena prva naloga, da strne vse naše vrste, da se tem lažje bori za naše skupne interese, a da štiti po možnosti tudi pravice posameznega organiziranca, naravno brez ozira na spol.

Toda izkušnje nam pričajo dan za dnem, da imamo me učiteljice nešteto interesov, lastnih samo nam; da je še mnogo slučajev, takih kot je zgoraj navedeni, ko se zapostavljajo učiteljice; da se čisto ravna z njimi kot s podrejenimi itd. Zlasti se tovarišice pritožujejo, da se njih delo manj ceni kot moško delo (izvenšolsko), da so moški čisto plačani za to, kar delajo učiteljice brez plačno. Marsikatera učiteljica začuti — zavestno ali podzavestno — od okolič in obstoječih razmer ji sugerirano zavest o manjši vrednosti njenega dela ter postane disgustirana in resignirana na delo, češ: čemu, saj se ne izplača, če ni niti moralnega zadoščenja in priznanja. Glejte, zato je tako potrebno, da se združimo me učiteljice zase, v lastno društvo, kjer se bomo lahko o vsem tem porazgovorile, potožile — a če bomo močne, tudi zmogle. Zavedati se moramo, da nas veže tisoč yezí v skupno zajednico, da so interesi ene interesi vseh in obratno. Samo s to zavestjo se bomo dvignile na ono mesto, ki nam pripada v službi in med narodom.

A. V.

Stanovska organizacija UJU Iz društev:

Poročila:

+ GORNJEGRAJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 3. maja 1930. na Ljubnem.

Tov. predsednik pozdravi uvodoma navzoče članstvo, posebej še nanovo pristopivše člane tovarišice Znidaršič in Baloh ter tovariša Dornač Jakoba in Bajde Viktorja. Nadalje pozdravi še tov. Hrena, ki se je odzval povabilu in prišel med nas, da nam z živo besedo in z dokazi obrazloži veliki pomen naših dveh gospodarskih institucij, t. j. Učiteljskega doma in Učiteljske gospodarske poslovalnice.

Nato preide k 1. točki dnevnega reda. 1. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

2. Predsednikovo poročilo:

Statistika: Število članov 38, navzočih 24. Od zadnjega zborovanja je izstopil tov. Humar. Na novem službenem mestu mu želimo vse najboljše.

Članarina: Do konca šolskega leta se naj vsa članarina poravnata. Nadalje prosi tovarišice, da že vendar enkrat odplačajo blagajničarki 5+2 Din za Učiteljsko gospodarsko poslovalnico.

Slov. Šolska Matica: Konstatira žalostno, a resnično dejstvo, da je v okraju samo 17 članov (v to število so vštete tudi šole). Vsak naj bi bil naročen na te publikacije. Kdo jih naj naroča, če ne učiteljsko? In čudno je, da se ravno mlado učiteljsko (so častne izjeme!) najmanj zanima za to institucijo.

Le vse preveč smo navezani na golo zunanost, za notranji, duhovni napredek nimamo preveč smisla. Res je, da je naš čas poln napredka; toda povelje »naprej« je slabo, če ne pomenja več »kvišku«.

3. Referat tov. Hrena o Učit. domu in gospodarski poslovalnici: Tov. Hren oriše vitalni pomen teh gospodarskih institucij za učiteljsko. Svoja izvajanja podpre z dokazi. Učiteljsko je zanimanjem sledilo referatu. Predsednik se iskreno zahvali tov. Hrenu za podani referat in poziva posebno vse navzoče upravitelje, da bi se pač odlej v večji meri posluževali Učiteljske gospodarske poslovalnice. Nato otvori debato, v katero posežejo tovariši Senica, Rainer, Počakaj in Kotnik.

4. Poročilo o seji širjega sosveta v Mariboru poda tov. Kotnik. Poročilo je bilo obširno. Razmere v organizaciji so orisane tako, kot so v resnici.

5. Dopisi. Došli dopisi so se članstvu prečitali. Zahtevano se je uredilo.

6. Volitve delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. Delegata: Tov. Kotnik Zorko in Zehelj Alfred; namestnici tovarišici Černe Iva in Podboj Ljudmila.

7. Slučajnosti: Članstvo enoglasno sklepa, da ob koncu šolskega leta ne prispeva onih 5 Din za Dački dom v Beogradu. Vzrok: Slabo gnotno stanje.

Po tov. predsedniku predlagani resoluciji se soglasno sprejmeta:

1. Člani gornjegrajskega učiteljskega društva pozivajo poverjeništvu Ljubljana, da posveti »Popotniku« glede rednega izhajanja več brige. Posebno pa naj gleda na to, da ostane »Popotnik« tudi v bodoče vsebinsko na isti višini, kakor je bil po lanskí skupščini.

2. Poverjeništvu naj zastavi vse sile v to da doseže, da postanejo učitelji zopet polnopravni člani Kmetijske družbe.

Kakor je bilo že zadnjič sklenjeno, je podal predsednik kratko poročilo o tem, koliko letnih izdaj, mesečnikov, tednikov in dnevnikov ima članstvo gornjegrajskega učiteljskega društva naročeno — ali drugače — koliko pristoječnega narodnega davka to učiteljsko plačuje. Statistiko prinašamo na drugem mestu.

Predsednik pove, da je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu. Zahvaljuje se vsem tovarišicam in tovarišem, ki so kakorkoli pripomogli, da so se zborovanja redno vršila. V upanju, da se prihodnje šolsko leto zopet vsi veselijo in zdravi snidemo, zaključuje zborovanje.

Kotnik Z., t. č. preds. Petrač Fr., t. č. tajnik.

+ RADOVLJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU je zborovalo dne 12. aprila 1930. v osnovni šoli na Jesenicah.

I. Situacijsko poročilo: Učiteljska v okraju 132, včlanjenih 101, navzočih 65, t. j. 64,35%.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče ter pojasni, da se je zborovanje odložilo na danes, ker se je čakalo na uzakonitev pravilnika, kar se pa žal še ni zgodilo. Ugotovil je, da se je materialni položaj učiteljskega deloma poslabšal. Organizacija ni ničesar dosegla za učiteljsko vzlic visokemu številu včlanjenih. Med člani vlada nezaupanje in nezanimanje do organizacije vsled teh neuspehov.

II. Dopisi: 1. Št. 666 z dne 3. februarja 1930. Prva dva predloga se odklonita, tretji predlog se bo obravnaval 12. maja 1930. na zborovanju. Člane se je pozvalo, da naj predloge pošljejo do 1. maja 1930. predsedniku.

2. Št. 710 z dne 13. februarja 1930. Ugotavlja se, da kljub vsem korakom v prid izboljšanju ni organizacija nič dosegla. Položaj učiteljskega je zelo poslabšan. Glede sporov in nesporazumov v organizaciji se bo odločalo na skupščinah.

Obleke za gospode

zadnjih vzorcev in najnovejših krojev, boste najugodnejše kupite pri

F. LUKIČ

Ljubljana, Stritarjeva ul. 9

3. Št. 716 z dne 13. februarja 1930. Glede uredniškega konzorcija »Popotnika« se je načelno sprejel sledeči predlog: Dopisi naj se priobčujejo posebej, pripombe uredništva h kakemu dopisu tudi posebej pod posebnim naslovom.

Glede dopisov Zgeč-Dolenčeva-Dolgan ter člankov v »Popotniku« se poudarja, da je uredniški konzorcij avtonomen in odgovoren delegaciji. Ker se pa kljub temu pojavljajo nesporazumi med posameznimi dopisniki, uredništvom in poverjeništvom, naj se v spornih slučajih glede objave dopisov postopa sledeče: a) Urednik cenzurira dopise one, ki jih misli zavreči, a jih dopisnik zahteva v objavo, naj se dajo v cenzuro skozi poverjeništvu dotičnemu društvu, katerega član je dopisnik. Ako je društvo in poverjeništvu za objavo, naj se dopis objavi. b) Ako nastane spor glede objave dopisov med uredništvom in poverjeništvom, naj se dotični dopis da v cenzuro društvu. V obeh slučajih a) in b) naj odloča 2/3 večina navzočih. c) Okvirno in načelno smo za to, da naj bo svoboda in prostost pisanja in izražanja v naših listih. d) Zavračamo pa vsa, ko podpiranje kakih zlonamernih tendenc, bodisi od poverjeništvu ali dopisnikov ali uredništva; ako hočemo, da bo deklaracija res živa misel in dejanje. d) Ako kateremu članu ni kak objavljen dopis po tedenci in vsebini vseč, naj objavi v slednji številki svoje mnenje v tonu in načinu kulturnega človeka. e) Edino ta pot je pravilna pri urejanju listov, katerih bralci so raznih narov. — Soglasno sprejeto.

4. Št. 897 z dne 24. marca 1930. S tem se strinjamo.

5. Št. 880 z dne 21. marca 1930. Se odkloni, ker društvo ceneje izhaja ako plačuje delegate samo. — Soglasno sprejeto.

6. Št. 950 z dne 7. aprila 1930. se vzame na znanje.

7. Dopis SKJ z dne 15. marca 1930. Društvo nakaže 100 Din. — Z večino sprejeto.

8. Dopis Učit. tiskarne z dne 31. januarja 1930. Obresti deleža se sporazumno naklonijo sedanjemu društvu v znesku 5362 Din.

9. Omeni se potek II. rednega občnega zbora Učiteljskega doma in pozove člane k pristopu.

10. Prečita se dopis tov. Schiffererja glede članarine Slov. Šolske Matice.

III. Osební spor nekaterih tovarišev se je prekinil na željo večine članstva z 22 glasovi proti 18. Prečitala so se tozadevna pravila, ki pravijo, da naj se vse osebne spore obravnava pred društvenim častnim razsodiščem.

IV. Samoizobrazba. Tovariš Peter Golob bič je predaval: Esperanto in šola.

V. Predlogi. a) Pristopne izjave UGP naj se popravijo, in sicer naj se prečrtajo besede »vsem poznejšim premembam pravil« ker nobeden član ne more že v naprej pristati na spremembo njemu neznanih pravil.

b) Članstvo ugotavlja, da je vsebina »Našega roda« razočarala. Po številu naročnikov bi moral biti »Naš rod« pestrejši in posebno bi moral imeti več primerne gradiva za najnižjo, srednjo in višjo stopnjo ter obravnavati več življenjskih vprašanj in zadev posebno iz kmetijskega in delavskega življenja ter manj iz mestnega, ker je večina naročnikov podeželanov.

c) Z ozirom na važnost kmetijskega vprašanja in zanimanje učiteljskega za delovanje v tem smislu predlagamo, naj Kmetijska družba v Ljubljani ali član članstva spremeni tako da postanejo lahko redni člani tudi učitelji.

d) Pevskemu zboru UJU, poverjeništvu Ljubljana se društvo soglasno zahvaljuje za njegovo kulturno misijo in uspehe, ki jih je dosegel zbor po Češkoslovaški.

d) Prihodnje zborovanje se bo vršilo 12. maja 1930., v slučaju lepega vremena pri Sv. Križu nad Jesenicami, drugače pa na Jesenicah.

Zagar St., preds.

Ivan Zagar, tajnik.

Izjava.

Kot predsednik gornjegrajskega učiteljskega društva izjavljam, da sem na seji širjega sosveta dne 29. aprila 1930. v Mariboru glasoval za to, da se da tov. Gerlancu tako možnost, da poda izjavo celjskega učiteljskega društva.

Obenem izjavljam, da smo za to glasovali 4 tovariši. Toliko resnici na ljubo!

Zorko Kotnik.

Pripomba poverjeništvu: Odgovorja dejstvu. V poročilu, ki je izšlo v skrajšani obliki — brez namena izpadlo.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Posečajte hotel Mariborski dvor, Andrej Oset — kopalnice, klubove sobe, prenočišča, garaže.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljicam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popraviljanje tudi obračanja garderobe priporoča: Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.

Nove knjige.

—k Publikacije Slovenske Matice za l. 1930. so izšle. Ker sta izostali vsled raznih razlogov nadaljevanji Kidrič: »Zgodovina slovenskega slovstva« in pa Cankar: »Zgodovina likovne umetnosti«, so izšli trije zvezki »Prevodov iz svetovne književnosti«. — St. Reymont: (»Kmetje«, poslovenil dr. Jože Glonar, in sicer 2. in 3. zvezek: »Zima« z 286 str. in »Pomlad« s 362 str. — Pedro Calderon de la Barca: »Sodnik Zala« mejski«. Poslovenil in priredil Oton Žu-

pančič. — Janko Šlebing: Publikacije Slovenske Matice od leta 1864. do 1930., ki predstavlja pregled šestinšestdesetletnega književnega delovanja Slovenske Matice. — Za članarino 50 Din je to lep književni dar, ki ga je Slovenska Matica poslala svojim članom.

—k »Železna vozila, I. del« Lokomotiva«, spisal g. Verij Svajgar, uradnik na železniški direkciji v Ljubljani. Pripravlja pa se še drugi del knjige, ki bo obravnaval poleg železnih vozov tudi ustroj zavor, razsvetljave in kurjave. — Ker je nova knjiga prva te vrste

v slovenščini, je bila zelo dobro sprejeta od vseh onih krogov, ki imajo posla z železniškimi vozili. — Kakor je namenjena v prvi vrsti železniškim uslužbencem strojne stroke, bo gotovo dobrodošla tudi vsem onim, ki se pravljajo za to službo po naših strokovnih šolah kot pomožna knjiga. Pa tudi naše učiteljstvo jo bo lahko s pridom rabilo, da izpopolni svoje znanje o železniških strojih in tajni njihovega delovanja. Z ozirom na dejstvo, da je to sploh prva slovenska knjiga o železniških strojih pa bo segel po njej tudi vsak inteligent, ki se zanima za ustroj lokomotiv. Cena

knjigi je 145 Din, s poštnino 148 Din ter se jo dobiva samo vezano v založbi Kleinmayr & Bamberg in v vseh drugih knjigarnah dravske banovine.

—k Anica Černejeva: Metuljčki. Založila Zvezna tiskarna v Celju — 1930. — Cena broširanemu izvodu 15 Din. — Zbirka pesmic: Metuljčki, je razdeljena na V. delov in vsebuje 34 lepih in izbranih otroških pesmic, primernih za otroke nižjih razredov osnovnih šol in jih bo učiteljstvo na tej stopnji lahko s pridom uporabljalo za memoriranje.

OLJE PROTI PRAHU, PISALNA KREDA, MORSKE GOBE, SLIKARSKE POTREBŠČINE NABAVITE UGODNO PRI FIRMI

• CENTRALA V LJUBLJANI

MEDIČ-ZANKL
TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV

LASTNIK FRANJO MEDIČ

Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najbolj priprostitih do najfinejših lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijanc. Kemično čiste, prstene in olepšane suhe barve, steklarski klej, čopiče itd.

TOVARNE LJUBLJANA — MEDVODE — DOMŽALE. PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

Primerna ter koristna darila
so samo

Gritzner in Adler

šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

IZDELOVANJE DAMSKE IN MOŠKE KONFEKCIJE

„ELITE“

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA 9

prodaja

damske, moške in deške konfekcije.

NA DEBELO! NA DROBNO!

PRVOVRSTNO IZVRŠEVANJE PO MERI!

SPOMLADANSKI KRI ČISTILNI ČAJ

je sestavljen iz najkoristnejših rastlin po originalnem receptu župnika Kneippa. Čisti in prenavlja kri ter pospeši prebavo.

Lekarna Mr. M. LEVSTEK V LJUBLJANI
Resljeva cesta 1, pri Zmajskem mostu.

Poštne pošiljke obratno.

Gostilna s senčnatim vrtom in kolonialna trgovina

T. MENCINGER

LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 43.

NE POZABITE,

da Vas obleče za vsako priliko po najnižji ceni in najmoderneje priznana domača tvrdka

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, DVORNI TRG ŠT. 3

Specijelno angleški in češki kamgarni, ševjoti itd. (tudi na metre) v najmodernejših vzorcih, perilo ter razni drugi modni in sportni predmeti, dežni plašči itd.

HOTEL

ZAKA * BLED-JEZERO

Postaja

nudi šolskim izletnikom celodnevno prehrano in prenočišče a Din 30— do 40— za osebo.

Samo zajutrek s kruhom Din 3-50

Samo kosilo s kruhom Din 8— do 15—

Samo večerja s kruhom Din 8— do 12—

Prosimo, da izletniki svoj prihod najavijo. Vse potrebne informacije daje rade volje uprava hotela.

Priporoča se tvrdka

IGN. ŽARGI

„PRI NIZKI CENI“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta

FOTO APARATE

in potreščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogerija Wolfram, nasled. M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

L. MIKUŠ

LJUBLJANA

MESTNI TRG ŠT. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.

Ustanovljeno leta 1839.

Telefon šte. 2.282.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din

Moške galoše . . . 75 Din

Damski snežni čevlji 100 Din

Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Najnovejši modeli.

Oglejte si igračne in otroške vozičke, triciklje, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje, najnovejša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovskata 4.a ce

FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA * STRITARJEVA ULICA 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. Velike preproge v plišu in linolej. Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah

Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**